

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap januarius 8^{kán} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és esőtörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Szerelem szerelemért. (Folytatás.)

Pataky — Várkövi Gyulának.

B.... 1812. Tizenegyedhő.

Legkedvesb barátom áldása életem legfontosb összeköttetésére, szivemre nézve, sokkal drágább kincs, mintsem irántadi hálámat leírhatlan szerelmem egész buzgóságával is kifejezhetném.

O bár lehetnék szerencsés ezen áldást neked viszonzozhatni földi léted legszentebb kötésére; bár kiálthatnám „Isten áldjon meg!” — de ah örömeink osztogatója soha sem egyesíti azokat! A' kedves leányka, ki szivedben a' tiszta szerelem fölséges érzetét ártatlanul költé-föl, Terézem legkedvesb barátnéja. — O Gyulám, velem érzed, milly boldogság van e' kettős szövetség csak meggondolásában is. — Ah, annyi mélyebben érzem a' sebet, melyet sziveden e' boldogságról lemondás ejteni fog! — Gyulám! mi mindketten megegyeztünk abban, hogy csak erény 's önkénytelen öszhangzás nevezhetlen varázsa kötheti létünk legszebb szövetségét; de abban is, hogy az élet viszonyai gyakran olly fájdalmas következményekkel mindig visszavisznek a' nagy igazságra, hogy a' legfőbb bölcsesség nem ok nélkül rendelé e' különiséget, kinek céljait a' szivtelen okosság fájdalmai legsetétebb éjében is kénytelen igazaknak ismerni.

A' barátságnak szent kötelessége bel-meggyőződésed által buzdítva kényszerít, hogy azokat irántadi szives részvétem elnyomásával is élénken állítsam lelked elébe, melyeket a' hideg ész bár igazaknak, de mindig nagyon fájdalmasoknak ismer.

O Gyulám! nemes lelked méltó ugyan ártatlan Laurád szeretetére; de — könnyes szemmel 's vérző szívvvel kell kimondanom! — a' szegény Várkövi Gyula kezét soha sem nyújthatja a' gazdag Fényhegyi Laurának szerelem és hűség örök szövetségére; az iszonyú hűzgot, melyet közöttökbe a' kül-viszonyok hatalma tett, soha be nem töltheted. Így szived 's egész életed nyugalma kockázva van, ha nem sietsz magadat erővel kiűzni a' paradicsomból, hol a' legszebb kellem

varázs lánczai olly édesen öveznek körül; — de hol a' végtelen igazság boszuló anygala meztelen kardjával fejedet örökké vérző sebbel fenyegeti.

Tedd első kötelességedd a' távozást, a' kedves lélek nyugalmáért is; mert csak így lehet egy sebet idő által begyógyíttatni. — Gyulám! neked legigazabb jogaid vannak az élet legtisztább boldogságára; színt' ugy e' világnak is sok 's nagy követelése van lelked iránt! One semmisítsd-meg azokat kül-viszonyaid erőszakos összetépésével, melyekbe a' gondviselés bölcs keze szeretve helyezett. Jer, siess Patakyd ölelő karjai közé, ki önboldogsága föláldozásával is olly örömet boldoggá tenne.

Engemet szeretett jegyesem keze kimondhatlan boldoggá tett; Lauráéval szorosán összekapcsolt szíve tisztán mutatja, milly óriási lépést kell tőled kívánnom! Nem soká menyegzőm után elhagyom B....t, 's vele együtt hegyközi birtokaimba messze futok a' zsarnokság igaztalan tettei vér-piaczától; mert azt, hogy hivatalomról, mit minden igaz honfi boszankodva kénytelen tenni, rég lemondottam, előbbi leveleimből tudhatod.

Ott a' hazi boldogság csendes körében akarjuk nemesíteni a' körrültünk levőket, 's e' szép fáradozásban reményilem visszaszerezhetni Gyulán vidámságát és meglegegedését; ha majd a' szabadság reggele hajnallik, itt fog ő velem egyesülni ennek reményétől lelkesítve szeretett honomnak a' zsarnok rab igája alól fölmentésére.

Fényhegyi Laura — Teréznek.

Fényhegy 1813. Másodhó.

Terézem! milly szépen kezdődött rád nézve az új év — ah! éppen olly szomor- 's mély gyászba merülve találá Laurád szívét.

Szeretett barátném! még csak a' te boldogságod egyedüli reménycsillagom éltemnek illy setét éjében; 's a' megfoghatlan lénynek trónjához küldöm hő esdeklésimet, hogy te soha se izlelhesd ama keserű fájdalom poharát, melyet Laurádnak feneleg kelle kiűritni.

Ah egy évvel ez előtt még árnyékát sem ismerém a' fájdalomnak; szívemet a' tiszta öröm szakadatlan láncza annyira boldogítá, 's karjaidon, Terézem! olly rózsákkal hintett uton jártam, melynek egész kedvessége csak eltűnté után állt legtisztább fényben előmbé.

Legszebb reményekkel tértem atyám házába, hol egy ideig minden ifjúságom vidámságával mosolygott rám, minden örömemre volt.

Ekkor tudtomon kívül létembe szőtte magát! a' szerelem, 's leirhatlan boldogsággal töltött-el; mi, bár rövid ideig, bűvös erővel hatott reám.

De nem sokára legkínosb valóság ébreszte-föl az édes álomból! — Kedves Terézem! itt van életemnek, sorsomnak hű képe — 's ha bár boldog vagy is, tudom, fölfogja hű szived az enyimnek fájdalmát.

Bár derék férjedtől tudhatod a' csapást, mely házunk csendes békéjét szétzuzá, de a' minket csaknem semmivé tevő csapások pontosabb elbeszélését, hiszem, szives részvétellel várja barátném érzékeny keble; mert Várkövi Patakydnak csak rövid vázlatát közölheté a' néhány percz alatt, mely neki engedteték.

Régtől fogva érzettem Várkövinnnek irántam égő szerelmét, bár mint törekvők is azt eltitkolni: de ah e' küzdésben, midőn azon indulatot elakará fojtani, melyet szivesen megoszték vele, olly lemondást láttam, mely még inkább hozzá őt közelebb szívemhez.

Éppen karácson estvéje volt. Kedves szüléim a' szeretetnek ezen innepét számtalan gyengéd meglepetésekkel a' vidám örömmek szentelék, midőn a' Várkövinnnek egész valójában, kivált lélek-teljes szemeiben, égő élénk fájdalom mélyen megindított. Történetből néhány pillanatra magunkra maradánk, ő szemeit merőn szegezte a' mellemen levő 's ez előtt nem sokkal tőle átnyújtott virág-füzérre; — hirtelen térdre hullt — 's reszketve vallá-meg heves vonzalmát irántam, és vízszinti érzelmem felől kívánván csak vallomást, hozzá tévé, hogy ezen esetre megteendi a' terhes áldozatot. — Én szótlan borultam keblére, 's könnyűim az övéivel egyesültek.

Kifejté magát karaimból, fájdalommal szorítá kezemet ajkaihoz — 's eltűnék.

Kábultan siettem szobámba, 's könnyeim árja tágita szorult szívemen.

O Terézem! e' pillanatokban ismeretlen érzések özönei borítanak-el, — szóval ki nem fejezhetőké.

Te is ismered, de nem tudod, mit tesz csak azért szeretni, hogy annál keserűbb legyen a' lemondás.

Rendbe kellett szednem magamat, hogy ezt sejdíteni sem tudó szüléimnek legszebb házi örömeiket meg ne zavarjam. Szinte velem lépett-ki Várkövi is.

Ő is törekvők lehetőségig vidámnak láttatni; — de néma pillanataink tisztán kibeszélék egymásnak szíveinknek érzeteit. Jó szüléim barátjaik biztos körében semmit sem gyanítottak, 's az örökké valóságnak tetsző estve részükről vidámsággal végződött, érzeteimre legelőszér fájdalmas hatásával.

Az éji csend, melyet csak Várkövi fuvolájának hangja zavart-meg, olykor olykor fájdalmasan hatott szívemre; homályos sejdítések és szorongó kinokkal terhes búsongásra fakasztá azt, és a' szürkülő reggel lépé-meg gondokba merült Laurádat.

A' körültem pezsgó öröm engem' is tetszőleg fölvidámitott, míg Várkövi megjelenése csaknem kivön erőtetett nyugalamból; szemeiben szerelem, fájdalom, 's magával küzdés ült; keveset szólt 's észrevehetőleg csendesebb, szóródtabb volt, mint máskor.

Anyám szemeit nem kerülte-el e' változás, 's midőn, atyám asztal után testvéreimmel sétálni menvén, magunk maradtunk, kezét bárátilag megfogá, 's maga mellé vonta a' pamlagra, részt vevőleg kérvén, közlené belfájdalma okát. Várkövi hallgatott; égre fordítá könyes szemeit, végre sirva rogyott anyám lábaihoz, és így szólt leirhatlan megindulással. „Kegyed részvéte hathatósbban parancsol szívemnek, mintsem legmélyebb titkaim előadására is kész ne lehetnék; — mernem kell — lehet — meggyőződéselem szent törvény gyanánt kiáltja ezt — meg kell vallanom; nemes grófné ne kárhoztasson! Nevezhetlen terhes harczot küzdöttem át, — és még is Laurát oly hűn, oly buzgón szeretem, hogy ez csak éltemmel enyészhetik-el! Mindig élénken lebegett lelkem előtt, hogy ez nem lehet, nem szabad; de legalaposabb elveim is gyengék voltak szerelmemet előlhetni. — Laurának megmondtam, hogy őt végtelenül szeretem, 's most kegyed keblébe öntém azt ki, mi csendesen nyugodt összezuzott szívemben!”

Anyám fölemelé a' derék embert, 's néhány perczig földre sütött szemekkel hallgatott. Végre fölkiáltott: „o viszonyok hatalma, milly kemény vagy!” — Ekkor hozzám fordult, ki reszketve álltam egy ablakban. Karjai közé szoritott, 's szólt: „Laurám ismeri szívemet; Várkövi is ismerheti az abban iránta létező tiszteletet. — Csak egyedül hatalom kényszerithet e' kötést föloldani, melyet anyai szívem sorstok egyforma viszonya közt Istennek hálát adva áldana-meg; — de most innepélyesen ki kell mondanom, nem lehet! — Mig tiszta éltetőket nem zavarja a' lélekismeret furdalása, csak addig állithatjátok helyre belnyugalmatokat, mitől reménytelen szerelem megfosztana. Gondülő távozás csak egyetlen gyógyító balzsam sebetekre, 's én mindent elkövetek nektek lehető szóródást 's fölvidámulást szerezhetni.

Anyám szavai mélyen hatottak szívemre; o én annyira megkönnyebbültnék érzém magamat, midőn keblén fájdalmamat kisirhatám. — Atyám, ki főkép kormányunk megváltozásától fogva fontos dolgokkal látszik foglalatoskodni, legkisebbé sem sejdité szerelmünket; erősen bámult, midőn anyám még ezen estve előttünk a' történeteket elbeszélé. Ha bár szemrehányással nem terhelt is, de boszorkodását szemei szöllák; mindkettőnknek hallgatva szemünkbe nézett, 's mondta: „igen Laurám! neked szent kötelességed lemondani oly vonzalomról, mellynek tárgya bár legnagyobb becsülésre méltó, de tied soha sem lehet. Nemcsak szívünknek választását kell követnünk, hanem a' gondviseléstől előnkbe szabott törvényeket is. Drága Várkövim! önnök

minket el kell hagyni; ezt kívánja mindnyájunk 's különösen jön nyugalma. Igyekezni fogok önt oly elszóró foglalatosságokkal lánczolni-le, mellyek teljesítésében jóltevő elégülést fog érezni. Honomnak fontos körülményei egy időre elhivnak szeretett családom köréből; kevés nap multán elutazom, 's próbált hűségű barátom Várkövi követni fog. Téged Laurám — szóllt érzékenyülve — anyád szívéhez utasítlak, ki földi létemet egy szebb lét vissz-fényévé teremté, mit hő szerelem 's tiszta erény választott templomává.“

Az enyhe vigasztalás égi harmatja nedvesíté szemeinket, és szívünkben a' legszentebb érzélem innepét ültük.

De ah! minden földi kéj tartóssága csak árnyék — boldogságunk egére a' sors orkánjai már másnap terhes felhőket tornyoztak. Következő napon éppen egy kis hangverseny-adásban foglalatostokdunk, midőn egy szolga atyámnak levelet hozza, jelentvén, hogy az átható, egy idegen, sürgetve kéri őt annak legott elolvasásáért. Atyám félreteszi fuvoláját; sietve feltöri a' levelet, olvasa — színében többször változik — a' házban sebesen jár fel 's alá — végre fölkiált: „elárultattam — elárultattam! — minden legtisztább forrásból folyó tervem homom megszabadítására — ah mind oda van. — Hűtlenül elárultak homom letipró elleneinek, 's én — elvesztem, menthetlenül el!“

Mindnyájunkat bámulás 's ijedtség fogott-el ezen alig megfogható szavakra. Anyám jajgatva dült atyám karjai közé; öcsém mindkettőt átkarolák, 's mi esdeklénk, mentené-meg magát.

„Nem — kiálta — soha sem teszem-ki kedveseimet a' gyűlölt ellenség boszújának. — Soha sem hagyak-el titeket; véremmel csilapitom-le a' zsarnoknak föllobbant haragját; azon fölemelő érzettel, hogy a' jó ügyért egy atyával áldoztatok, ha bár búsan is, de vihartalanul fogtok élni!“ — Nem hagyott tovább szóllni; térdeinken kértük, szabaditná-meg magát: legérzékenyebb kéréseink siker nélkül maradtak. — Ekkor Várkövi, ki eddig némán szemlélte a' szomorú jelenetet, innepélyesen atyámhoz lépett, 's őt kézen fogva szóllt: „Drága grófum! fogadja-el bennem a' szabaditót; fogadja-el minden vonogató nélkül hű barátja tanácsát. — Mindenek előtt siessen-el innen, hol már közelebbi pillanatban utól érheti fölbószult ellene, megvásárlott árulóji pénz-vágyától vezetve. Siessen anyám házába, hol senki sem fogja gyanítani; ott bátorságos menedékre talál. — Itt hol a' szeretet nekem jogot ad, bizza reám legdrágább vagyonainak őrzését! e' szép helyet méltánylani fogom.“

A' szeretett anyának, siró gyermekeknek, és könyező barátnak esdeklései végre reá vevék atyámat, hogy magát a' fenyegető veszély-

től megmentse. Senkitől észre nem véve Várkövinek jó anyjához szedett, ki már előre ment volt, neki biztos menedéket adandó.

(*Folytatás következik.*)

HAZAI HIRLELŐ.

Gyászhir. Budán jan. 3-kán zárá-be igen munkás életét a' német hirlapok kiadóinak egyik veteránja Rösler Kristóf ur, az egyesült budapesti német (politikai) újságnak tulajdonos kiadója.

Alsó Dabasi casino. Az ismert jeles hazafi által új világot 's élénkséget gerjesztő casino-intézetek között a' legújabbán létesült alsó dabasi is helyet foglalt. Mult dec. 26-án megnyitakor az innepiségnek fényesebbé tételé végett 300 személyt haladó diszes társaság gyűlt egybe az ott adatott vidám táncmulatságra.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Magyarok kitüntetése Milosch herczegtől. Szerb ország fejedelme Milosch herczeg kegyelmes engedelmet nyert a' felséges cs. kir. ausztriai udvartól, hogy a' zimonyi kapitán-polgármestert, Lazarovich Bazilt, mint a' törvényes ügyekben jártos és értelmes férjfiút, valamint az újvidéki tanácsnokot Haxich urat is, a' magyar törvénytudományban hasonlólag gyakorlott tapasztalását, a' készülöben levő új szerb törvények megvizsgálatára segédül vehesse. — E' munkához fognak tehát nem sokára Belgrádban, hova, az említett herczeg pártfogásától ösztönözöttve, a' Száván 's Dunán inneni részekből igen számosan vándorlanak a' művészek, tudósok, és kézművesek.

s.

Emberhalál egy huszasért. Pesten egy lotteria-szedő (Collecteur) különös megátalkodott elhitséggel tett minden húzás előtt a' 20-as számra, mely mind a' mellett soha sem jöven-kí, már a' tevőnek 200 pengő forintjába került. Ezen a' szerenésétlen annyira búslakodott, hogy, hihetöleg eszét is veszítve, Sylvester estvéjén a' leghidegebb időben Dunába veté magát.

KÜLÖNFÉLE.

A' raboknak hajdani 's jelen állapota francia országban. Appert ur több év lefolyása alatt különös figyelmet fordított francia ország börtöneire, 's azokról írt jeles munkája nem rég került-kí sajtó alá. Belöle némelly érdekes cikkelyeket röviden közlendünk olvasóinkkal.

Kilenczedik Károly törvénye szerint hajdan hat esztendőnél kevesebb időre a' gályarabságra senkit sem volt szabad ítélni, a' bírónak, mivel, így szölli a' törvény: „három esztendő megkivántatik arra, hogy valaki a' tengernek 's hajjainak csínját kitanulhassa, 's boszontó dolog volna a' gályarabot olly időben helyéről elmozdítani, midőn az a' statusnak hasznos szolgálatokat képes tenni.“

Ha valamellyik gályarab egy tisztviselőt szándékosan megütött, annak tagjai azonnal ösztörettek. Ha egyik társát megölte, felakasztatott; elsőszöke fül-, második orrvágással 's örökös rabsággal büntettetett.

Egy régi törvény szerint azon rabnak nyelvét tüzes vassal átszurta a' hóhér, ki az Isten vagy Maria nevére esküdni bátorzkodott. Ha egy gályarab

az őt kísérő tömlőcztartóval csapszékbe ment, orrát veszté-el, társa pedig három esztendei gályamunkára ítéltetett.

Egy illy Bourbon nevű bűnös a' bresti tömlőczben harmincz esztendei fogságra ítéltetett, 's egy föld alatti boltozatban élt a' szerencsétlen husz esztendeig. Minden nap mise mondatott számára tömlőczében. Szomorú körülményei characterét meg nem változtatták, 's mindenkor szelid és alázas volt viselete az emberek iránt. Husz esztendő elfolyása után egy föld feletti börtönbe, vagy is inkább vas kalitkába zárták őt, melyben még tíz esztendeig elődött. Csontvázát a' tengeri ispotálban találta Appert, 's rendkívüli büntetésének okául is tudakozódott, de azt még a' rabok jegyző könyvében sem találta-fel.

A' lázadás előtt gályarabságra szökevények és dugárosok ítéltettek. Az utóbbiak hajdan örökös rabok, most csekély büntetés után szabadon bocsájtának. Az irlandi hadi szállítmány idejében a' legerősebb foglyokat egy ezred képzésére kiválaszták, kik fekete csoport név alatt Irlandia partjaira érkezvén az ellenség fegyvere által eltöröltettek. A' bresti fogházakban most is van ezer ember, kik fegyverviselésre alkalmasok volnának, 's még sem küldetnek Afrikába.

Utolsó trappista kolostor francia országban. Több napi munkásság után falura költöztem, hogy ott lankadt erőmet helyre állítsam, 's némelly foglalatosságim befejezésére ismet visszatérjek a' városba. Utközben azonban véletlenül nehány barátomra akadtam, kiknek unszolására magam is elindulék azon Trappista kolostor felé, mely Amienstől mintegy hat órányi távolságra fekszik, 's az egyetlen egy, mely még francia országban fenn áll. Öt óra elfolyása alatt kényelmesen kocsizánk, de későbbben olly roz utra akadunk, hogy kénytelenek valánk a' rendkívüli rázás miatt lóháton folytatni kirándulásunkat. Végre elérkeztünk a' szent lakás rostéljához, melynek külseje elég csinos, fekvése pedig csudálkozásra méltó. Azon magosságrul, mellyen ezeu épület fekszik, különös szépségű kilátás van. Én csengeték. — 's egy Laicus szerzetes felnyitá az ajtót. Mintegy 23 esztendőnek látszott lenni ezen kulcsár; feje kopaszra volt nyírve, öltözete pedig hosszú barna szőrruhából 's hátra hajtott fekete csuklyából állott. — Megkérvén őt a' bebocsájtásra, felelet helyett fejét lefelé hajtotta, 's paripám zablóját megfogván, minket egy téres 's fákkal beültetett udvarba vezetett. Innen egy terembe költöztünk, hol fejével jelt adott a' várakozásra, 's azonnal elhagya minket. Ezen terem üres volt, 's falain, némelly képeket kivévén, a' felírt „hallgatás“ szón kívül semmit sem látánk. Kevés idő múlva a' kolostor gazdája érkezék hozzánk, egy tisztos, 's jámbor tekintetű ősz férjfiú a' rend öltözetében, fehér ruhában, fekete csuklyában. Komoly köszöntése után fejével inte felénk, hogy követnők őt. Legelőször is a' templomba vezetett, hol letérdepelvén, minket is példája követésére sürgetett, 's buzgón imádkozott. Innen egy hosszú terembe jutotunk, hol egynehány szerzetesek padokon ülve imádságos könyveikből olvasának, mások pedig zsámolyon térdepeltek különféle szentek képei előtt. Kalauzunk ezen helyről az ebédő felé vezérlett, 's kitérve annak ajtaját, mintegy húsz szerzetes öltött szemeinkbe, kik a' legnagyobb csendességben ülven, egyszerű barna tányérokból vízben főtt főzeléket ettek, szomszáguk oltására pedig kis korsókban levő víz vala asztalukon. Bemenetelünk alkalmával egyik sem fordult felénk. Itt is, valamint a' többi szobában a' falakon e' szavak valának olvashatók: „Csendesség és hallgatás!“ — Háló szobájokat megtekintvén abban vékony deszkákból készült ágyakat 's ezekben csupán egy szalma-

zsákot, 's egy vastag pakrócz takarót szemléltünk. Mindegyik ágy fölött a' benne háló szerzetesnek neve vala felírva.

Végre a' kolostor temetőhelyére vezettetünk, hol egyszerű kereszteken kívül egyéb látni való nem volt. Miután egy teremben némelly frisitő étellel megkínált volna vezetünk, rövid ebédlésünk 's költsönös kéz-szorítások után a' szerzetesektől elváltunk.

EMLEKMONDÁS.

Igazság.

Vak vagy-e te, szent igazság!

Néked látni kellene;

Látni, mint hevül a' gázság

Jámborságnak ellene.

KÖLCSEY után S. Karolina.

Az ifjúság minden hamis pénzből nagy kamatot vár, 's mellette az igaz tőkepénzt elkölti.

KISFALUDY KÁROLY után Udvary

Emberismeret. Embert ismerni nem a' nagy világ zajában tanulsz, nem a' kivilágított táncsteremekben, hanem ott, hol magad' lassudan meghuzod, 's az emberek magános eszejárását kitapogathatod.

P. HORVÁTH L. után K. H. K. J.

Ész. Erőre nézve számtalan állat meggyőzi az embert, ő még is mindnyájok felett uralkodik eszével, mert a' kiművelt 's ügyesen használt ész legnagyobb hatalom e' világon.

SZONTAGH GUSZTÁV (1837. Aurora.)

Visszás rejtvény.

(Palindrom.)

Mond, mint sok szájból hallád, röviden ki egészem' —

'S mit jelelek, végén nem fogod azt soha meg.

Mert a' sajátság, melly engem' bélyegze örökké,

Véget nem szenved, 's így nem is ismeri azt.

Bár nevemet sok tárgy e' világon nyerje beszédben,

A' tórgynak lesz ugyan vége, nekem soha sem.

Engemet így röviden ha ki mondasz előmről utómról,

Egy hangon mindig ejteni fogsz egyiránt.

CSERMÁK JÁNOS.

Előbbi rejtvény: Munkács.

Figyelemztetés. E' folyóirat elkésett t. pártfogójai az ezen évi lapokat még megrendelhetik, 's az első számtól veendik.

Szerkeszi Róthkrepf Gábor, halpiacson alul a' Duna partján, 114. szám

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utca 612.